

Geef de dieren een naam!

Dit is de uitgeschreven tekst inclusief vragen die bij de slides horen.

Lees dit goed door voordat je aan de les begint.

1. Hoe heet dit dier?

Toon de reeks dierfoto's op de slides en bespreek deze klassikaal. Stel vragen als:

- Hoe heet dit dier?
- Waarom zou dit dier deze naam gekregen hebben?

Bespreek opvallende namen of dieren die de leerlingen al kennen.

1 Europese bidsprinkhaan / *Mantis religiosa*

De bidsprinkhaan is een soort sprinkhaan die zijn naam te danken heeft aan de houding die hij aanneemt als hij gaat eten. De Europese bidsprinkhaan heet zo omdat het de enige bidsprinkhaan is die in Europa voorkomt.

2 Zevenstippelig lieveheersbeestje / *Coccinella septempunctata*

Een lieveheersbeestje is een klein kevertje met rode of gele schildjes met daarop zwarte stippen. Hoeveel tel je er?

3 Elfstippelig lieveheersbeestje / *Coccinella undecimpunctata*

Hoe zou dit lieveheersbeestje dan heten?

4 Neushoornkever / *Oryctes nasicornis*

Waarom is deze kever naar een neushoorn vernoemd, denken jullie? Hij gebruikt zijn hoorn om tegenstanders omver te duwen. Hebben jullie hem wel eens zien lopen? Hij komt voor in Nederland en België.

5 Gewone wandelende tak / *Carausius morosus*

Kun je hem zien zitten? Als er roofdieren aankomen doet hij net of hij een tak is. Hij lijkt er ook zo erg op.

6 Kruisspin / *Araneus diadematus*

Deze heb je vast wel eens in je huis zien zitten. Welke spin is dit en hoe herken je hem? Spinnen vallen onder de geleedpotigen en zijn dus geen insecten.

7 Viervlekwielspin / *Araneus quadratus*

Deze spin heeft op dezelfde soort manier zijn naam gekregen. Kun jij raden hoe hij heet?

8 Honingbij / *Apis mellifera*

Dit insect heeft zijn naam gekregen door het zoete goedje dat hij maakt. Dit is de Europese variant.

9 Aziatische honingbij / *Apis cerana*

... En dit is de Aziatische variant!

10 Vliegend Hert / *Lucanus cervus*

Dit is een van de grootste kevers die je in Europa kunt vinden! Waar doen die enorme kaken je aan denken? Als je daarnaast weet dat hij kan vliegen, kun je dan bedenken hoe dit beestje heet?

Vlinders hebben prachtige kleuren op hun vleugels en spreken daarom erg tot de fantasie. Kunnen jullie nadenken over hoe deze vlinders zouden kunnen heten?

11 Oranjetipje / *Anthocharis cardamines*

Deze dagvlinder is vernoemd naar de oranje vlekken op zijn vleugels. Heb je hem wel eens gezien? Hij vliegt in april en mei door Nederland.

12 Dambordje / *Melanargia galathea*

De zwart-witte blokjes op zijn vleugels hebben iets weg van een dambord.

13 Morgenrood / *Lycaena virgaureae*

De felle rode kleur zegt genoeg.

2. Planten en dieren namen geven

Merk op dat de Nederlandse namen best logisch klinken. Hoe zit dat met de Latijnse namen? Vraag de leerlingen of ze hebben gezien dat sommige van de dieren dezelfde eerste naam hebben in het Latijn. Wat zou dat kunnen betekenen?

Vertel de leerlingen over **het naamgevingsstelsel van Linnaeus** aan de hand van de slides.

In de achttiende eeuw heeft een Zweedse man, Carl Linnaeus, een systeem bedacht om planten en dieren te kunnen benoemen. Hij vond dat elke soort twee namen moest krijgen:

- De **geslachtsnaam**: dit zegt bij welke groep het dier hoort (dat is het eerste woord)
- De **soortnaam**: dit zegt om welke soort het precies gaat (dat is het tweede woord)

Eigenlijk is dat hetzelfde als onze familienaam (achternaam) en voornaam.

Bijvoorbeeld: *Jansen, Emma* en *Jansen, Bram* → zelfde familie, andere persoon.

Dat is hetzelfde als: *Apis mellifera* en *Apis cerana* → zelfde geslacht, andere soort bij.

Door goed naar dieren te kijken en hun kenmerken te vergelijken, kunnen wetenschappers bepalen tot welk geslacht ('familie') en welke soort een dier hoort.

3. Bijzondere namen

Sommige dieren hebben een bijzondere naam. Bekijk klassikaal de slides.

14 Beyoncévlieg / *Scaptia beyonceae*

Deze paardenvlieg met een gouden achterwerk is naar de popzangeres Beyoncé vernoemd. Zou ze zich vereerd moeten voelen?

15 *Neopalpa donaldtrumpi*

Deze mot is in 2017 ontdekt en vernoemd naar Donald Trump door de geelachtige haren op zijn kop. Zie jij de gelijkenis?

16 Hitlerkever / *Anophthalmus hitleri*

Deze blinde kever die in de grotten van Slovenië voorkomt is in 1933 door een Duitser vernoemd naar Adolf Hitler. Na de tweede wereldoorlog vonden veel mensen de naam van de kever niet meer gepast.

Bespreek klassikaal:

- Wat vinden jullie van deze namen?
- Zou je hem willen veranderen?
- Hoe kunnen wetenschappers een goede naam kiezen?

4. De dierencommissie van Nederland

Sommige dieren hebben nog helemaal geen Nederlandse naam gekregen. Zij hebben alleen hun Latijnse naam. De *Neopalpa donaldtrumpi* heeft bijvoorbeeld nog niet de Nederlandse naam *Donaldtrumpmot* gekregen. Dit geldt vooral voor insecten. Van de 20.000 insectensoorten die je in Nederland kunt vinden hebben zelfs de meeste daarvan nog geen Nederlandse naam. Daar moeten we wat aan veranderen!

De leerlingen zijn vandaag de *Dierennamencommissie van Nederland*. Hun taak: mooie, grappige en passende Nederlandse namen bedenken voor dieren die er nog geen hebben.

Print de invulbladen uit en laat de leerlingen een Nederlandse naam bedenken voor de tien naamloze insecten. Deze zijn gepresenteerd in de slides.

Optioneel: print de mini-posters uit en laat deze, individueel of in groepjes, door de leerlingen invullen met:

- een Nederlandse naam (en waarom die past)
- een korte omschrijving (bijvoorbeeld hoe het dier eruitziet en zich gedraagt)
- en een slogan (*De lachtor: altijd vrolijk!*)

Laat elk groepje hun mooiste naam presenteren aan de klas. Stem eventueel klassikaal op de leukste/beste naam.

17 *Empusa pennata* (naamloze bidsprinkhaan)

19 *Dolichomitus Imperator* (naamloze sluipwesp)

18 *Anax longipes* (naamloze libelle)

20 *Halmus chalybeus* (naamloos lieveheersbeestje)

21 *Phricta aberrans* (naamloze sprinkhaan)

22 *Zygaena ephialtes* (naamloze vlinder)

23 *Oenopia dublieri* (naamloos lieveheersbeestje)

24 *Megalopyge opercularis* (naamloze vlinder)

25 *Ephippiger* (naamloze sabelsprinkhaan)

26 *Carthaea saturnioides* (naamloze rups)

5. Reflecteren

Bespreek met de klas:

- Wat was het leukste dier om een naam voor te bedenken?
- Hoe voelde het om een naam te geven aan een dier?
- Waarom is het belangrijk dat dieren een naam krijgen?

6. Video (klassikaal kijken)

Titel: *Tim Franssen – Dierennamen*

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=cw9LzVQDiXA>

Gebruik deze video als inleiding of afsluiting van de les.

Thuisopdracht (optioneel): op insectenjacht

Vertel de leerlingen dat er een miljoen soorten insecten leven op aarde en dat er nog wel vier miljoen soorten niet ontdekt zijn! Misschien ontdekken zij er wel eentje!

Laat kinderen op zoek gaan naar insecten in hun omgeving.

Gebruik hiervoor de EIS zoekkaarten: <https://kenniscentruminsecten.nl/zoekkaarten/>

Opdracht:

- Zoek insecten in tuin, park of balkon
- Maak een foto of teken het diertje
- Gebruik een van de EIS zoekkaarten om te bepalen wat het is
- Kun je het niet vinden? Geef het zelf een naam!